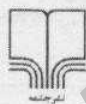

عصر تاریخ فلسفه‌ی راتلج

جلد ششم
ایده‌آلیسم آلمانی ترجمه‌ی حسن مرتضوی

ویراستار: رابرت سی سولومون
کاتلین م. هیگینز

MDX
papier aus verantwor-
tungsvollen Quellen
FSC® C01900

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

نویسنده: رابرت گریگور / تاریخ فلسفه‌ی راتلج / ترجمه‌ی حسن مرتضوی؛ ویراستار سی. سی. تایلور
مترجم: حسن مرتضوی؛ ویراستار: حسن مرتضوی، ۱۳۹۰

شابک: ج. ۰-۰۰۰-۶۶۲-۹۶۴-۹۷۸-۰: ج. ۶: ۷-۶۸۸-۲۲۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌دهی: ثبت شده

یادداشت: عنوان اصلی: "From the beginning" Plato, C1997

یادداشت: نام ویراستار: حسن مرتضوی

یادداشت: مترجم جلد دوم و پنجم: علی معظمی است.

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول و دوم: ۱۳۹۲)

یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فیبیا)

یادداشت: ج. ۴ (چاپ اول: ۱۳۹۲)

یادداشت: ج. ۵ (چاپ اول: ۱۳۹۴)

یادداشت: ناشر جلد سوم و چهارم پویانگار است.

یادداشت: کتابخانه

مترجمان: ج. ۱. از آغاز تا افلاطون - ج. ۲. از ارسطو تا اگوستین - ویراستار: یوید فورلی - ج. ۳. فلسفه‌ی سده‌های

میانه - ج. ۴. رنسانس و عقل‌باوری سده‌ی هفدهم - ج. ۵. فلسفه‌ی سده‌های هجدهم و نوزدهم - ج. ۶. عصر

ایده‌آلیسم آلمانی / ویراستار رابرت سی. سولومون، کاتلین م. هیگینز

موضوع: سقراط، ۳۹۹-۴۶۹ ق. م.

موضوع: افلاطون، ۳۲۷-۴۲۷ ق. م.

موضوع: فلسفه‌ی قدیم

موضوع: فیلسوفان، پیش از سقراط

شناسه‌ی افزوده: تیلور، کریستوفر چارلز ویستن، ۱۹۲۶ م.، ویراستار

شناسه‌ی افزوده: Taylor, C. C. W. (Christopher Charles Whiston)

شناسه‌ی افزوده: مرتضوی، حسن، ۱۳۴۰، مترجم

شناسه‌ی افزوده: معظمی جهرمی، علی، ۱۳۵۲، مترجم

رده‌بندی کنگره: B۳۱۷/ت۲ ۱۳۹۰

رده‌بندی دیویی: ۱۸۳/۲

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۱۹۹۴۸۵۹

cheshmehpublication

telegram.me/cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

رده‌بندی نشر چشمه: فلسفه

تاریخ فلسفه‌ی راتلج

(جلد ششم)

عصر ایده‌آلیسم آلمانی

براستار: رابرت سی سولومون، کانلین م. هیگینز

ترجمه‌ی حسن مرتضوی

مدیر هنری: مجید عباسی

لینوگرافی: باختر

چاپ: دالاهو

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۱، تهران

ناشر: یوسف امیرکیان

حق چاپ و انتشار: فقط و مخصوص نشر چشمه است.

هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، منوط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۶۴۹۷۵۲۴-۶۸۸-۷

دفتر فروش نشر چشمه:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان، خیابان وحید نظری، پلاک ۵

تلفن: ۶۶۴۹۷۵۲۴

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی مرکزی:

تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰۷

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کورش، طبقه‌ی پنجم، واحد ۱۰۰

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸-۹۰

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان فخارمقدم

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲

تلفن: ۷۵۹۳۴۵۵-۷

فهرست

۷	توضیح درباره جلد ششم
۹	پیش گفتار و راستا اصلی
۱۳	درباره نویسنده
۱۵	گاه شمار
۲۹	مقدمه / ابرت سی. سولومون و کاتلین م. هیگنز
۳۵	۱. از لایپنیتس تا کانت / لوئیس ویت
۸۳	۲. انقلاب کوپرنیکی کانت / دانیل یونگر
۱۲۳	۳. فلسفه اخلاق و سیاست کانت / دون برور
۱۷۳	۴. کانت: نقد قوهی حکم / پاتریک گاردینر
۲۲۳	۵. فیشته و شلینگ: دوره ی ینا / دانیل بریازیل
۲۸۱	۶. پدیدارشناسی روح هگل / ابرت سی. سولومون
۳۳۱	۷. منطق هگل و فلسفه ی ذهن / ویلیام دو وریه
۳۸۳	۸. هگل، روح و سیاست / لنوراوش
۴۱۵	۹. هگلی های جوان، فویرباخ و مارکس / ابرت نولا
۴۹۳	۱۰. آرتور شوپنهاور / کاتلین م. هیگنز
۵۳۹	۱۱. نومییدی نظرو رزانه ی کی یرکگور / جودیت باتلر
۵۸۵	واژه نامه
۵۹۷	نمایه

توضیحی درباره‌ی جلد ششم

وجه بارزِ ناز ساری نوزدهم فوران غنی و هیجان‌انگیز انرژی و استعداد فلسفی است. عظمت انقلابی که ایمانوئل کانت در فلسفه برپا کرد، بنا به ارزیابی خود او، با انقلاب کوپرنیکی که قرون وسطا را پایان رساند، قابل مقایسه است. جنبشی که کانت به راه انداخت، یعنی دیالکتیک پرشناپ و اغلب ستیزه‌جوی «ایده‌آلیسم آلمانی»، الهام‌بخش برخی از خلاق‌ترین فیلسوفان دوران مدرن بود، مانند گ. و. ف. هگل و آرتور شوپنهاور و نیز الهام‌بخش فیلسوفانی که پایه آن‌ها شوریدند مثلاً مارکس و کی‌یرکگور.

مجلد کنونی با ظهور ایده‌آلیسم از زمان کانت و حاشیناوی در نخستین دهه‌ی سده‌ی نوزدهم دنبال می‌شود و با «عقل‌ستیزی» کی‌یرکگور دنبال می‌رسد. هر فصل را متخصص برجسته‌ای در این عرصه نوشته است و نویسندگان شامل آن افراد هستند: لویس وایت بک (درباره‌ی پیشینه‌ی آلمان)، دانیل بونواک، دون بکر، پاتریک گاردینر (درباره‌ی کانت)، دانیل بریازیل (درباره‌ی فیخته و شلینگ)، رابرت سی. سولومون، ویلیام دوریه و لنو راوش (درباره‌ی هگل)، کاتلین م. هیگینز (درباره‌ی شوپنهاور)، رابرت نولا (درباره‌ی هگلی‌های جوان از جمله مارکس) و جودیت باتلر (درباره‌ی کی‌یرکگور).

عصر ایده‌آلیسم آلمانی مقدمه‌ای جامع و دانش‌پژوهانه درباره‌ی این دوره را برای

دانشجویان فلسفه و رشته‌های مرتبط و نیز تفسیرهایی بدیع از این نویسندگان فراهم آورده است. مجلد حاضر همچنین شامل واژه‌نامه‌ای از اصطلاحات فنی و جدولی گاه‌شمار از رخدادهای فلسفی، علمی و سایر اتفاقات مهم فرهنگی است. رابرت سی. سولومون استاد Lee Centennial Quincey در دانشگاه تگزاس در آستین است. کاتلین م. هیگینز استادیار فلسفه در دانشگاه تگزاس آستین است.

www.ketab.ir

پیش‌گفتار ویراستاران اصلی

تاریخ فلسفه، همان‌طور که از نامش برمی‌آید، بیانگر وحدت دورشته‌ی بسیار متفاوت است که هر کدام به‌ویژه در روش‌های جدی بر دیگری تحمیل می‌کند. تاریخ فلسفه به عنوان تمرینی در تاریخ اندیشه‌ها و مستلزم آن است که فرد با «دیدگاهی متکی بر دوران» درک کاملی از این موضوع داشته باشد که متفکران مورد بررسی چگونه به پرسش‌های خویش پاسخ می‌دادند و چارچوب مفهوم‌شناسی برای بررسی موضوع‌ها و فرضیه‌ها و هدف‌های‌شان، نقاط کور و سهو و خطای‌شان چه بوده است. اما ما به عنوان تمرینی در فلسفه، درگیر وظایفی بیش از توصیف مستقیم روش‌های مابعدالطبیعی انتقادی تعیین‌کننده‌ای وجود دارد: به همان اندازه که در جست‌وجوی بسط یک استدلال هستیم در پی اقلان نیز هستیم، زیرا این امر به یک اندازه به فلسفه‌ی ذهن‌مان را اشغال می‌کند و نیز بر تحول اندیشه‌ی فلسفی تأثیر می‌گذارد.

به این ترتیب، تاریخ فلسفه از کارورزش عمل توازن‌بخش ظریفی را می‌طلبد. ما با خواندن این نوشته‌ها از بازنگری تاریخی کاملاً سود می‌بریم. می‌توانیم بگوییم چرا نقش‌های ناچیز، ناچیز باقی ماندند و در کجا نظام‌های بزرگ فروپاشیدند؛ گاهی در نتیجه‌ی فشارهای درونی، گاهی به دلیل ناکامی در چیرگی بر موانع گذرناپذیر، گاهی به دلیل تغییر چشمگیر فناوری یا جامعه‌شناختی، و اغلب اوقات به این دلیل که تغییری در سبک یا علایق فکری رخ داده بود. با این همه، به دلیل تداوم علاقه‌ی فلسفی‌مان به

بسیاری از همین مسائل، نمی‌توانیم مایوسانه به این آثار بنگریم. می‌خواهیم بدانیم چه درس‌هایی را می‌توان از ناکامی‌های بی‌اهمیت یا سترگ فرا گرفت؛ بیشتر اوقات خواهان کشف مناسبتی معاصر در نظریه‌ای نادیده گرفته شده یا بازنگری در این موضوع هستیم که آیا آن «ناکامی سترگ» در حقیقت ناکامی شمرده می‌شد یا جلوتر از زمان خود و شاید حتی جلوتر از مؤلفش رخ داده بود.

بنابراین، خود را شبیه به آن «مترجم افراطی» افسانه‌ای می‌یابیم که فیلسوفان جدید را جذب می‌کرد، مترجمی که می‌کوشید اندیشه‌های نویسنده را در چشمان یا چشمان فرهنگی‌اش و در همان حال در چشمان ما درک کند. این وظیفه‌ای است بس عظیم. بسیاری اوقات در این مسئولیت تاریخی شکست می‌خوریم زیرا علایق فلسفی ما بسیار سرتمازند، با آن‌ها را نادیده می‌گیریم چون شیفته‌ی آن‌ها شده‌ایم. اما ماهیت فلسفه به گونه‌ای است که مجبوریم بر هر دو تکنیک مسلط شویم. زیرا یادگیری تاریخ فلسفه فقط به چالش کشیدن زمان گذشته یا درگیری با آن نیست، بلکه عنصری است اساسی در فهم ماهیت فلسفه. در فهم این که چگونه فلسفه به نحو جدایی‌ناپذیری با تاریخ و علم گره خورده و با این همه آن‌ها جداست.

تاریخ فلسفه‌ی راتلج بررسی زمانه‌ی تاریخ فلسفه، از آغازگاه‌های آن تا زمان کنونی، است. هدف آن بحث عمیق درباری است که به پیچیدگی‌های عمده‌ی فلسفی است و با این هدف بیشترین فضا به آن دسته از افراد اختصاص داده شده که عموماً از فیلسوفان بزرگ شمرده می‌شوند. اما شخصیت‌های کم‌اهمیت‌تر نیز نادیده گرفته نشده‌اند و امید می‌رود که خواننده بتواند در این ده مجلد تاریخ، دست‌کم به اطلاعات پایه‌ای درباره‌ی هر فیلسوف مهم گذشته و حال دست یابد.

اندیشه‌ورزی فلسفی در خلوت و جدا از سایر فعالیت‌های انسانی رخ نمی‌دهد، و تاریخ کنونی می‌کوشد فیلسوفان را در بستر فرهنگی و به‌ویژه علمی زمانه‌ی خود قرار دهد. در حقیقت، برخی فیلسوفان فلسفه را صرفاً جنبی و تابع علوم طبیعی می‌دانند؛ اما حتی اگر این دیدگاه را رد کنیم، نمی‌توان انکار کرد که علوم تأثیر زیادی بر آن چه اکنون فلسفه تلقی می‌شود داشته‌اند و باید تأثیر یادشده را آشکارا مطرح کرد. هدف این

نیست که این مجلدات پیشینه‌ای صرف از عواملی ارائه کنند که بر اندیشه‌ورزی فلسفی تأثیر می‌گذارند؛ فلسفه رشته‌ای است با معیارهای خویش برای استدلال‌ورزی، و عرضه‌داشت نحوه‌ی پیشرفت این استدلال‌ها دغدغه‌ی عمده‌ی این تاریخ است.

شاید با بیان «آن‌چه اکنون فلسفه تلقی می‌شود» این برداشت را ایجاد کرده باشیم که گویی اکنون دیدگاه واحدی درباره‌ی این‌که فلسفه چیست وجود دارد. مسلماً چنین مقصودی نداریم؛ برعکس، در میان کسانی که خود را فیلسوف می‌نامند تفاوت‌های جدی درباره‌ی ماهیت موضوع‌شان وجود دارد. این تفاوت‌ها در حال حاضر در وجود در دسترس عمده‌ی اندیشه که معمولاً به عنوان فلسفه‌ی «تحلیلی» و «قاره‌ای» توصیف می‌شوند بازتاب یافته‌اند. ما به عنوان ویراستاران اصلی این تاریخ قصد نداریم در این مجادله جانب یک طرف را بگیریم. نگرش ما متکی بر رواداری است و امیدواریم این مجلدات به درک اینکه چگونه فیلسوفان به مواضع کنونی‌شان رسیده‌اند یاری برسانند. و آخرین توضیح؛ فلسفه وازگان تخصصی خود مدت‌های طولانی موضوعی بسیار فنی شمرده می‌شد. قصد ما این است که این تاریخ نه تنها برای متخصصان بلکه برای خوانندگان عام هم قابل استفاده باشد. برای این به این مقصود، کوشیدیم هر فصل به سبک قابل فهمی نوشته شود و چون بود پاره‌ای موضوعات فنی اجتناب‌ناپذیر بود در هر مجلد واره‌نامه‌ای را برای اصطلاحات سیستم‌تیم کرده‌ایم. به این ترتیب، امیدواریم این مجلدات به درک گسترده‌تر موضوعی یاری کنند که بالاترین اهمیت را برای تمامی اندیشمندان در بردارد.